

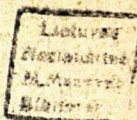
INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland, e.V.

684 Lampertheim – Hüttenfeld

Romuva

Telefon (06256) – 22

Nr.8 (115) 1969 rugsėjis 30

Šis leidinys leidžiamas
rankraščio teisėmis. Pasi-
naudojant jo žiniomis, malo-
niai prašoma nurodyti šaltinį.

LIETUVIŲ CHARTA

LIETUVIŲ TAUTA, užsigrūdinusi amžių kovose dėl teisės laisvai ir nepriklausomai gyventi savo tėvų žemėse, vieninga valia siekia savo gyvybę, kalbą, tautines bei valstybines tradicijas išlaikyti, kurti ir ugdyti, kad sava tautine kultūra visuotinei žmonių giminės pažangai bendradarbiaudama, vykdytų Visagalio valią ir laisvo žmogaus pašaukimą. Lietuvių Tautos amžinųjų siekimų vardan skelbiama ši LIETUVIŲ CHARTA:

1.

Tauta yra prigimtoji žmonių bendruomenė. Niekas negali būti prievartaujamas savo ryšį su tautine bendruomene nutraukti. Pasaulyje pasklidę lietuviai sudaro vieningą P a s a u l i o L i e t u v i ų B e n d r u o m e n ė .

2.

Žmogus turi savo prigimtąją teisę laisvai išpažinti ir ugdyti savo tautybę. Lietuvis lieka lietuviu visur ir visada. Savo tėvų išlaikytą Lietuvių Tautos gyvybę lietuvis perduoda ateities kartoms, kad amžinai gyventume.

3.

Kalba yra stipriausias tautinės bendruomenės ryšys. Lietuvių kalba lietuviui yra tautinė garbė.

4.

Šeima yra tautos gyvybė. Lietuvis kuria lietuvišką šeimą.

5.

Tautinė kultūra yra kelias į tarptautinį pripažinimą ir bendravimą. Apreiškdamas tautos genijų, tautinė kultūra įneša savaimingą indėlį į visuotinius žmonių giminės laimėjimus. Kiekvieno lietuvių priedermė sudaryti sąlygas tautinei kultūrai.

6.

Valstybė yra aukščiausiaji tautinės bendruomenės organizacija. Valstybinė nepriklausomybė yra tautinės kultūros ugdymo ir išlikimo būtinoji sąlyga.

Darbu, mokslu, menu, turtu ir pasiukojimu lietuvis kovoja, kad apgintų ir išlaikytų nepriklausomą Lietuvos valstybę.

7.

Mokykla yra tautinės dvasios židiny. Kiekvieno lietuvių kilniausiaji pareiga būti lietuvių mokyklos rėmėju.

8.

Draugija yra tautinės kultūros veiksminga talkininkė.

Lietuvis kuria ir palaiko religines, kultūrinės, jaunimo, savišalpos, profesines ir kitas lietuvių draugijas.

9.

Mūsų tėvų kovos ir aukos dėl lietuviškos knygos yra testamentinis įpareigojimas visoms Lietuvių Tautos kartoms.

Lietuvis organizuoja ir remia spausdintą lietuvišką žodį.

10.

Tautos istorija yra geriausia tautos mokytoja.

Lietuvis brangina savo tautos praeitį ir tautinius papročius.

Lietuvis stengiasi būti vertas savo protėvių, kad paliktų pagarbų pasididžiavimą savo palikuoniams.

11.

T a u t i n i s s o l i d a r u m a s yra aukščiausioji tautinė dorybė. Lietuvis ugdo tautinį solidarumą.

Visi lietuviai yra lygūs tos pačios tautos vaikai, tarp savęs broliai. Tautinio susipratimo ir lietuvių vienybės ženklai kiekvienas lietuvis moka nuolatini tautinio solidarumo įnašą.

12.

Lietuvio tautinės spalvos: geltona-žalia-raudona.

Lietuvio tautinė šventė - Vasario 16-ji diena.

Lietuvio šūkis: "Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būt!"

13.

Lietuvis yra lojalus savo gyvenamajam kraštui.

Lietuvio santykius su nelietuviu nustato artimo meilė ir pagarba kiekvieno žmogaus laisvei, garbei, gyvybei, sveikatai ir turtui.

VYRIAUSIASIS LIETUVOS IŠLAISVINIMO KOMITETAS

Tremtyje, 1949.VI.14 d.

20 METŲ VOKIETIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENEI

1949 birželio 14 buvo paskelbta Lietuvių charta ir tai laikoma PLB pradžia. Iki tol veikusi Vokietijos lietuvių II pasaulinio karo pabėgėlių suorganizuotoji Lietuvių tremtinių bendruomenė savo veiklą baigė. Vokietijoje įsikūrė to krašto PLB padalinys, veikias pagal savarankius nuostatus, aišku, atremtus į Lietuvių chartą. Buvo išrinkti pirmieji statutiniai organai: taryba ir valdyba. Pirmuoju valdybos pirmininku buvo gyd.Jurgis Balčiūnas. 1950 tas pareigas perėmė dipl.inž.Pranas Zundė ir jose išbuvo 6 kadencijas - iki 1956 rudens. Po to pirmininkavo po vieną kadenciją iki 1960 rudens dipl. teis.Juozas Bataitis, dipl.chem.Karolis Druga, Erdmonas Simonaitis ir dipl.inž.Liubomiras Prosluskis. Dvi kadencijas, nuo 1960 iki 1962. Krašto valdybos pirmininku buvo kun.Bronius Liubinas. Jį sekė su nepilna viena kadencija dipl.teis.Izidorius Rugienius, o po jo, 1963-1965, kun.dr.Jonas Aviža. Nuo 1965 pavasario, taigi jau penktoje kadencijoje, Krašto valdybai pirmininkauja inž.Jonas K.Valiūnas.

Pradžioje Krašto valdybos būstinė buvo Bad Salzuflene, vėliau Hannoverėje; 1954 ji perkelta į Weinheimą, o 1959 - Romovon.

Valdybos raštinėje vis darbuodavosi po kelis tarnautojus, vėliau tik reikalų vedėjas ir pusę dienos dirbanti raštininkė, o nuo 1968 liepos 1 apsiribota vienu tarnautoju ir juo yra dipl.teis.J.Lukošius. Pirmininkai Pr.Zundė ir J.Bataitis patys gyveno prie Krašto valdybos būstinės ir vedė Bendruomenės reikalus. Vėliau reikalų vedėjais buvo E.Simonaitis, J.Bataitis, A.Mariūnas ir V.Bartusevičius. Buvo laiko tarpas (1965-67) kai nebuvo samdoma jokio reikalų vedėjo.

Krašto taryba iš karto buvo renkama dvejiems metams, o nuo 1956

pereita į trimečio sistemą. Pradžioje rinkta 12 asmenų, o vėliau narių skaičius pakeltas iki 15. Rinkimai vyksta viso krašto mastu, t.y. išrenkami tie asmenys, kurie visoje Vokietijoje gauna daugiausia balsų, balsuojant ne už kokius nors sambūrius, o už atskirus asmenis. Atseit, Vokietijos Lietuvių bendruomenės sąrangoj partijoms vietos nėra. Rinkiminės kovos iki 1955 nedaug tebūdavo jaučiamos ir nedaug skirdavosi viena taryba nuo kitos. Kone nuolatiniai jos nariai buvo tėv.A.Bernatonis, senj.kun.A.Keleris, J.Glemža, dr.J.Grinius, Pr.Zundė, E.Simonaitis, F.Šlenteris, vėliau kun. V.Šarka ir kt. Trankesnės rinkiminės kovos prasidėjo 1956 kai į tarybą buvo išrinkti J.Bataitis, W.Banaitis, K.Drunga, dr.A.Rukša, St.Povilavičius, V.Sutkus, pasivadinę Vienybės bloku. Tada iš tarybos iškrito ilgametis finansų tvarkytojas J.Glemža, tada baigėsi ir Pr.Zundės pirmininkavimas. Galima sakyti, kad nuo tada kas treči metai rinkimai į Krašto tarybą sukelia nerimą, o kartais net ginčus ir nesantaiką Vokietijos lietuvių tarpe.

Pažvelgę į dabartinės Krašto tarybos narių sąrašą, jame randame tik du narius, esančius be pertraukos nuo 1950. Tai tėv.Alfonsas Bernatonis ir dr.Jonas Grinius. 4 nariai yra iš viso pirmą kartą išrinkti: mokyt.Vincas Bartusevičius MA, gyd.Vytautas Bylaitis, dipl.teis.Justinas Lukošius ir dir.Vincas Natkevičius MA. Kiti išrinkti antrą kartą ar dažniau.

Savaime suprantama, kad kiekvienoje taryboje nariai susiskirsto į vienminčių grupes. Taip pat lyg ir savaime suprantamas pasidalinimas konfesijomis, o renkant valdybas žiūrėta, kad abi konfesijos būtų atstovaujamos. Tokia lietuvių tautos sudėtis, kad katalikų yra daugiau, tačiau retoje valdybos sudėtyje nėra buvę evangelikų. Tai byloja kad ir sekančios buvusių ir esančių valdybos narių pavardės: F.Šlenteris, E.Simonaitis, A.Žilius, Fr.Skėrys, T.Gailius, O.Bartusevičienė.

Kalkėti apie poziciją ir opoziciją tikra to žodžio prasme vargu beišeitų. Tiesa, kone kiekvienos tarybos posėdžiuose daromos pertraukos pasitarti, bet tai vis tada kai reikia rinkti naują valdybą. Svarstant veiklos klausimus, tarybos nariai nejučiomis susigrupuoja į vienaip ar kitaip galvojančius, nepaisant draugysčių nė partinių priklausomybių. Yra pasitaikę, jog asmeniškai draugai ir tos pačios partijos ar pasaulėžiūrinės grupės nariai taip kietai susikerta diskusijose, tartum būtų didžiausi priešai, o tuo tarpu skirtingų pažiūrų asmenys susijungia vienoje nuomonėje tam tikru klausimu. Vienas ar kitas mėginimas tarybos posėdyje kalbėti ne savo, o grupės vardu, arba nuskambėdavo lyg ir nepastebėtas, arba iššaukdavo pastabas, kad statutas tokių dalykų nepramato.

Įdomus reiškinys, kad tiek taryboje, tiek valdyboje vis būdavo ir tebėra jaunų žmonių. Verta atkreipti dėmesį, jog ilgiausia pirmininkavusis Pr.Zundė tebuvo 27 metų amžiaus kai pirmą kartą buvo išrinktas pirmininku. Dabar jauniausias valdybos narys Andrius Šmitas yra 22, o vyriausias - J.K.Valiūnas - 52 metų amžiaus. Jauniausiajam tarybos nariui V.Bartusevičiui neseniai suėjo 30, o senesni kaip 60 yra tik 3 nariai: dr.J.Grinius, J.Lukošius ir St.Povilavičius. Pastebėtina, kad Bendruomenės statutas rinkti leidžia asmenis, sulaukusius 18, o būti renkamam - sulaukus 21 metų amžiaus.

Iki šiol tiek taryba, tiek valdyba vis būdavo labai vyriškos. Taryboje tėra buvusios 3 moterys: dr.Deveikė, Boehmienė ir Pašaitienė. Taip pat tik A.Griniene ir O.Bartusevičienė randamos valdybos narių sąrašuose.

N a r i a i . Ilgus metus Vokietijos Lietuvių bendruomenė veikė, neturėdama narių sąrašų. Jie būdavo sudaromi tik besitartinant tarybos rinkimams, bet šiaip jau daugelyje apylinkių, sprendžiant iš Krašto valdybon įplaukiančių solidarumo įnašų ir iš apsilankančių apylinkių organizaciniuose susirinkimuose, jokių narystės ženklų

nebūdavo. Net ne kiekvienu atveju būdavo tikra, ar į balsuotojų sąšą įtrauktieji dar gyvi, ar jie dar Vokietijoje. Laikui bėgant, tokia padėtis darėsi nebepakeliama. 1967-68 tad pravesta aiški narių registracija. Dabartiniuose sąrašuose yra per 900 narių, o pridėjus jų šeimose esančius vaikus bei jaunuolius iki 18 metų amžiaus ir dažnai dar neregistruotas žmonas, tas skaičius mažiausia padvigubėja. Kaip kai kurių apylinkių vadovybės praneša, pasitaiko asmenų, save laikančių lietuviais ir norinčių su lietuviais bendrauti, net nepagailinčių lietuviškajai veiklai aukų, tačiau vengiančių tapti organizacijos nariais.

V a s a r i o 16 g i m n a z i j o s vieta Vokietijos Lietuvių bendruomenėje yra ypatinga. Apžvelgiant mūsų Bendruomenės dvidešimtmetį, negalima praeiti tylomis pro Vasario 16 gimnaziją, kuri yra iš Bendruomenės išaugusi, kuri, galima sakyti, visą laiką buvo pagrindiniu jos uždaviniu, o kartu ir vienytuju bei palaikytuju. Vasario 16 gimnazija įkurta Diepholze 1950, o savo vardą gavo ten pat 1951 vasario 16. Lietuvių bendruomenės pastangomis 1953 buvo nupirktas dabartinė Romuva, patalpos pritaikintos mokyklai ir bendrabučiui. 1954 pradžioje pradėtas mokymo darbas savuose namuose, tiesa, pačias klases laikant laikiniuose barakuose. 1962-65 pastatyti patogūs rūmai klasėms. Iki 1968 liepos 1 ir teisiškai Vasario 16 gimnazija priklausė Vokietijos Lietuvių bendruomenei, tuo pačiu absorbuodama didžiąją valdybų laiko ir jėgų dalį. Nuo tada įsteigta speciali organizacija gimnazijai laikyti, pavadinant ją Kuratorija. Kuratorijos nariais yra BALFas, Lietuvių evangelikų ir katalikų sielovados, skiria po vieną atstovą, o Vokietijos Lietuvių bendruomenė atstovaujama Krašto tarybos, kuri skiria 4, ir valdybos, skiriančios 1 atstovą. Pilnateisium Kuratorijos nariu yra Gimnazijos direktorius. Turi teisę būti Kuratorijoje atstovaujama didysis aukų telkėjas kun. B. Sugintas, bet jis iki šiol ta teise nepasinauduoja. Tačiau nepaisant to, kad Gimnaziją administruoja atskira organizacija, savo esme ji ir toliau tebėra neatskiriama Vokietijos Lietuvių bendruomenės dalis, be kurios tikrai negalėtų gyventi, o kuri savo ruožtu be Gimnazijos irgi vargu ar ilgai išsilaikytų.

Rugsėjis yra Pasaulio Lietuvių bendruomenės mėnuo.

Šie metai yra lietuvių švietimo ir šeimos metai. Vokietijos Lietuvių bendruomenė savo sukaktį turėtų minėti kaip tik tuose ženkluose. Yra geras laikas išryškinti b e n d r u o m e n i š k u m o sąvoką, kuri esmiškai svarbi tolimesniam lietuvių gyvenimui svetur. Nepaneigiant asmeninių ir grupinių skirtingumų, privėjo būti nepaliaujamai juntamas visus rišas bendrumas. Bendra kilmė, bendri tikslai, bendros priemonės jiems siekti - tai ir yra Bendruomenė. Jokie nesusipratimai ir vaidai neturi šio esminio bendrumo aptemdyti.

Lietuvių š v i e t i m a s yra viena iš priemonių palaikyti lietuviškąją gyvybę. Priemonė nepakeičiama, nes savo rūšyje vienintelė.

Lietuviškoji š e i m a yra nešėja tiek pačios Bendruomenės, tiek ir lietuviškojo švietimo. Tik tada galima bus su viltimi žvelgti į lietuviškąją ateitį išsivijoje kai jos lietuviška šeima bus gyva sveika.

R u g s ė j o 8-oji - antroji mūsų t a u t o s š v e n t ė .

Vasario 16-tą daugiau pabrėžiamas valstybinis pradai, o Rugsėjo 8-tą telkiamas dėmesys į garbingą mūsų tautos praeitį, jos tęstinumą, į tautinio solidarumo stiprinimą tarp po visą pasaulį pasklidusių lietuvių.

Daugelis LB apylinkių Vokietijoje Rugsėjo 8-tą paminėjo susirinkimais su atitinkamomis programomis.

VYSKUPAS ANTANAS L. DEKSNYS VOKIETIJOJE

Rugpiūčio 19 iš Romos į Nūrnbergą atskrido laisvosios Europos lietuvių vyskupas dr. Antanas L. Deksnys. Ten jį pasitiko Sielovados direktorius prel. dr. J. Aviža ir nusivežė pas save į Mūncheną. Rugpiūčio 21 ganytojas atvyko į savo namus Bad Wörishofene, kur pabuvo porą dienų: apžiūrėjo patalpas ir aplinką, susipažino su buvusiais vysk. Pr. Brazio bendradarbiais - kun. Ant. Bunga, pranciškonu tėv. Kl. Zalaliu ir sesele Patricija. Rugpiūčio 29 išskrido į Detroitą, JAV, dalyvauti ALTos seime. Vokietijos LB valdybos vicepirminkui kun. Br. Liubinui teko Bad Wörishofene susitikti su vysk. Deksnium. Ta proga ganytojas buvo paklaustas apie savo planus bei bendradarbius.

Bendradarbių, t. y. asmenų, kurie būtų tik jo tarnyboje, dar neturįs. Manąs, kad reikėsia dviejų ar trijų. Gyvensias Europoje, galimai pastovios gyvenvietės būsiančios Romoje ir Bad Wörishofene, tačiau teksią labai daug judėti. Pirmoje eilėje norįs sukviesti kunigus pasitarti apie problemas ir priemones joms spręsti. Teksią suorganizuoti bent du kunigų suvažiavimus - pastoracinius savaites - Vokietijoje ir Didž. Britanijoje. Iš kitų kraštų, kur tėra po vieną kunigą, teksią pasikviesti ten, kur arčiau.

Į klausimą, ar jis tęs vysk. Brazio pradėtą šv. Rašto vertimo organizavimą, atsakė, kad dar nesąs galutinai apsisprendęs, tačiau turįs didelių abejonių. Esą labai svarbu pasirūpinti katechetine ir apologetine literatūra lietuviškai. Labai norėtų tinkamai panaudoti visus esamus talentus. Stengsiąs telkti intelektualus, tiek kunigus, tiek ir pasauliečius. Paklaustas, ką žinąs apie lietuvių visuomeniškus ir kitokius sambūrius Vokietijoje, pabrėžė Bendruomenės organizacijos svarbą, o taip pat pasauliečių veiklą Bažnyčioje. Lietuviškajam švietimui didžiulę reikšmę turinti Vasario 16 gimnazija, labai vertingos esančios lietuviškųjų studijų savaitės. Artimoje ateityje vysk. Deksnys apsilankys Romuvoje, o netrukus ir kitose vietovėse, kur tik yra lietuvių.

----- xXx -----

M Ū S Ū B E N D R U O M E N Ė J E

Berlin - Vokietijos Lietuvių bendruomenės tarybos narys ir valdybos reikalų vedėjas J. Lukošius, viešėdamas Berlyne, aplankė vietos apylinkės pirmininką M. Žilinską ir Babionaites. M. Žilinskas buvo ką tik grįžęs iš JAV-ųjų, kur svečiavosi ištisą mėnesį. Jis bandė rugp.

30 sušaukti apylinkės narių susirinkimą, bet daugelis dar nebuvo grįžę iš atostogų. Seimininkas parodė svečiui savo turtingą paveikslų (visi originalai!) bei skulptūrų rinkinį ir papasakojo apie kelionę po Ameriką ir apie lietuviškos veiklos galimybes Berlyne. J. Lukošius painformavo apylinkės pirmininką apie Krašto valdybos darbus ir apie Vasario 16 gimnaziją.

Hamburg - Šiame didmiesty ir jo apylinkėse gyvenantis lietuviškas jaunimas rugpiūčio 30 buvo sukviestas "pirmam apsiuostimui" (taip kvietimuose buvo parašyta) į garsius CVJM namus. Iš 50 kviestų atvyko apie 30, t. y. žymiai daugiau, negu rengėjai tikėjosi sulaukti. Susirinkusieji buvo trumpai painformuoti apie VLB Jaunimo sekciją ir jos ateities planus. Buvo iškelta mintis steigti Hamburgo lietuvių jaunimo klubą. Pagrindinis šio vakaro užsiėmimas buvo šokiai, susipažinimas ir privatūs pokalbiai. Ateityje žadama daugiau tokių posūvių suorganizuoti. Reikia laukti, kad ir kitose apylinkėse gyvenantis jaunimas paseks hamburgiškių pavyzdžiu.

Hamburg - Vietos apylinkės pirmininko J. Valaičio rūpesčiu pradėjo veikti dvi lituanistinės mokyklos - viena Harburge, kita Altonoje.

Pinneberg'as yra beveik Hamburgo priemiestis, bet priklauso Schleswig-Holsteinui. Visoje Vokietijoje ir net užsieny jis garsus savo rožėmis ir medelynais. Po karo čia veikė Pabaltijo universitetas, buvo įsteigta universitetinė stovykla. Universitetui užsidarius, Pinneberge liko gyventi daug užsieniečių, jų tarpe ir lietuvių. Palyginti anksti jie buvo perkelti iš kareivinių į socialinius butus. Dabar keletas po 1 ir po 2 kambarius butų yra laisvi. Juose galėtų apsigyventi lietuviai, turį pabėgėlio (heimatlose Ausländer) statusą. Dviejų kambarių butuose yra virtuvė ir vonia, sandėliukas patogėje ir patalpa rūsyje. Nuoma - apie 100,--DM per mėnesį.

Miesau - Viena paskiausiai atsisteigusią Vokietijos Lietuvių bendruomenės apylinkių - Miesau - antrąją mūsų tautos šventę paminėjo rugsėjo 7. Narių kartu su svečiais susirinkimas įvyko Sauter'io svetainėje. Atsistojimu bei susikaupimu pagerbtas prieš porą mėnesių miręs šios apylinkės narys K.Gulaitis. Sugrotas himnas ir malda už tėvynę. Po pirmininko dr.J.Gurklevičiaus kalbos pasivaišinta, pasiklausyta lietuviškų dainų ir muzikos. Į apylinkę įstojo naujas narys J.Prusevičius.

Romuva - Rugsėjo 13 Vokietijos Lietuvių bendruomenės valdybos patalpose įvyko Jaunimo sekcijos valdybos posėdis. Svarstyta buv. Vasario 16 gimnazijos mokinių suvažiavimo šaukimas, "Jaunimo žodžio" ir kiti reikalai. Suvažiavimą nutarta ruošti spalio 3-5 gimnazijos patalpose (žr. pranešimą).

Düsseldorf - Vokietijos Lietuvių bendruomenės atstovybė Nordrhein-Westfalijos kraštui ruošia tautos šventės (Rugsėjo 8) minėjimą - lietuvių kultūros dienas. Renginys įvyks lapkričio 22 Düsseldorf-Werster. Numatyta plati programa, kuri bus pranešta vėliau.

Schwetzingen - Skautai pagerbė savo geradari. Vyr. skautininkė M. Jonikienė iš JAV-bių rugpiučio 11 Schwetzingene lietuvių pionierių kuopos svetainėje, dalyvaujant kuopos nariams ir svečiams, įteikė tos kuopos vadui ir Vokietijos Lietuvių bendruomenės pirmininkui inž.J.K.Valiūnui Lietuvių skautų sąjungos tarybos pirmijos padėkos ordiną "už pažymėtinai gerą skautiškų pareigų atlikimą ir didelius nuopelnus Lietuvių Skautų Sąjungai".

Wiesbaden - Mūsų Bendruomenės pirmininkas - taikliausias Vokietijos šaulys. Rugsėjo 7 Wiesbadene Vokietijos šaudymo pirmenybėse didelio kalibro pistoletų varžybose senjorų klasėje pirmą vietą laimėjo Vokietijos Lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkas inž.J.K.Valiūnas ir tapo Vokietijos meistru. Iš galimų 600 taškų surinko 572.

J.K.Valiūnas yra keletą metų buvęs Badeno krašto šaudymo meistru, įvairių vokiečių šaulių klubų šaulių karalium, o 1963 buvo laimėjęs 2-rą vietą Vokietijos taiklaus šaudymo pirmenybių komandinėse varžybose.

----- xXx -----

V A S A R I O 1 6 G I M N A Z I J O J

Mokslo metų pradžia

Naujieji mokslo metai pradėti rugsėjo 9. Kai kurie dirbantieji tėvai savo vaikus atvežė jau sekmadienį, rugsėjo 7. Visi buvo maloniai nustebinti radę išgražintas berniukų bendrabučio patalpas: seni, susidėvėję elektros laidai, anksčiau badę akis, pakeisti naujais, paslėptais mūre, sienos išklijuotos švariais apmušalais, kai kurių kambarių grindys išklotos linoleumu, šviesiomis spalvomis išdažyti koridoriai.

Mokslas pradėtas pamaldomis. Katalikams jas atlaikė vietojė Italijos Alpių kalnuose dingusio kapeliono kun.J.Riaubūno, mokyto kun.J.Dėdinas

kaimo bažnytėlėje, o evangelikams - mokyt. Fr. Skėrys gimnazijoje. Abu pasakė progai pritaikintus, prasmingus pamokslus. Kun. Dėdinas priminė Kristaus žodžius, kad ateis valanda kai visi garbins Dievą dvasia ir tiesa. Kitoje vietoje mūsų Išganytojas sako, jog tiesa daro žmones laisvais. Mokymasis yra tiesos ieškojimas, o tuo pačiu ir gyvenimo prasminimas. Didysis mokslininkas Einšteinas yra pasakęs: "Gyvename tobulų priemonių, bet kartu ir nedorų motyvų pasaulyje". Skambios reklamos siūlo šimtus priemonių, kurios turi padaryti gyvenimą malonų, tačiau daugelis jų yra nedoros, atmetinos. Mūsų mokyklos uždavinys išmokyti jaunučius pasirinkti tinkamas gyvenimo priemones. Pamokslininkas kvietė visus melstis, kad šios lietuvių gimnazijos mokiniams būtų suteiktas geras auklėjimas - tvirtas gyvenimo pagrindas.

Po pamaldų mokiniai su mokytojais susirinko į pilies salę. Gimnazijos direktorius V. Natkevičius pasveikino visus gerai pasilsėjusius po atostogų. Ne visi vienodai jas leido: vieni keliavo, kiti dirbo bei mokėsi. Dabar vėl visiems teks uoliai kibti į knygas. Ragino gerai mokytis, kreipti daug dėmesio į lietuvių kalbos vartojimą tarpusavy. Prašė stengtis, kad išgražintos patalpos ilgą laiką išliktų švarios. Pranešė naujieną: į gimnaziją atvyko du berniukai iš JAV-bių: Vytautas Jurgaitis mokysis VII, o Mindaugas Bielskus - VI klaseje.

Mokyt. A. Krivickas - pusamžis

Rugsėjo 3 į pusamžių gretas įsirikiavo dar vienas romuvietis - gimnazijos dailės mokyt. Alfonsas Krivickas.

Sukaktininkas gimė, augo ir mokslus ėjo Kaune. 1943 baigė Kauno Taidomosios dailės institute prof. Galdiko vadovaujamą grafikos studiją ir tą patį metų rudenį dalyvavo Kauno dailininkų parodoje. 1944 suruošė individualią parodą Kultūros muziejuje. 1949-1950 prof. V.K. Jonyno vadovaujamoje Ecolè des Arts et Metier Freiburge vedė grafikos studiją. 1950 suruošė savo darbų parodas Freiburge, Konstancė, Heidelberge ir Manneime. 1951 savo kūrybą parodė Heilbronne ir Stuttgarte. 1957 dalyvavo bandroje vokiečių dailininkų parodoje Heidelberge. Vokietijos Lietuvių bendruomenės remiamas, 1968 suruošė kūrinių parodą Ludwigshafene. Nuo 1953 iki šiol mokytojauja Vasario 16 gimnazijoje. 12 jo mokinių pasirinko dailės studijas ir darbą.

Mokyt. A. Krivickas uoliai dalyvauja kultūriniame darbe ir savo sugebėjimais noriai patarnauja Vasario 16 gimnazijai ir Vokietijos Lietuvių bendruomenei, ruošiant įvairius minėjimus ir kitokius renginius.

Gimnazija neteko kapeliono

Vokietijos ir Italijos lietuvius, o ypač Romuvos gyventojus labai sujaudino žinia apie Vasario 16 gimnazijos kapeliono kun. J o n o R i a u b ū n o dingimą. Daugelis manė, jog tai gandai, tačiau prasidėjo mokslo metai ir jis negrižo...

Iš Italijos grįžęs salezietis kun. St. Šileika, Vasario 16 gimnazijos mokytojas, apie kapeliono dingimo aplinkybes papasakojo:

"Liepos 24 iš Hüttenfeldo mano automobiliu išvykome Italijon į lietuvių saleziečių vasarvietę (Casa Alpina 'Lituania', 11020 Antey St. André) Alpėse. Ją pasiekėme po poros dienų.

Lietuvių viloje tuo metu vasarojo ukrainiečių saleziečių seminarijos kunigai ir auklėtiniai iš Romos, būrys italiukų ir keletas lietuvių šeimų iš Vokietijos. Liepos 27, sekmadienį, kun. Riaubūnas anksti rytą atlaikė šv. Mišias. Popiet 15 val. vienmarškinis, persimetęs per petį foto kamerą, išėjo pasivaikščioti. Išėjo ir nebegrižo... Piniginę su pinigais, breviorių ir kitus kasdienis reikmenis paliko savo kambary.

Per vakarienę jo pasigedome. Rytojaus dieną, pirmadienį, užsukau

pas italų šeimas, kurias jis buvo lankęs šeštadienį, pasiteirauti apie ką jie kalbėjosi. Apie dingimą pranešiau vietos viršaičiui ir klebonui. Antradienį rytą painformavau artimiausią policijos punktą, esantį apie 10 km nuo lietuvių vasarvietės. Žinia apie lietuvių kunigo dingimą dar tą pačią dieną buvo paskelbta per Aostos slėnio radiją ir spaudą. Tuoju pradėtas ieškojimas.

Liepos 25 (antradienį) 4 policininkai su šunimis-sekliciais ir visi vilos gyventojai, viso apie 60 žmonių, pasklidome į visas puses. Vakarė policija nustatė, kad kun. Riaubūnas buvo nuėjęs apie 4 km į Torgnon miestelį ir ten viename viešbuty teiravosi kelio į drėkinimo griovį. Kiek vėliau jis buvo pastebėtas nueinantis ta kryptim. Griovis negilus ir jame pasėsti neįmanoma. Bet prie jo yra didelis žemų pušaičių miškas. Gali būti, kad jame kun. Jonas ir dingo.

Liepos 31 viršaitis ir klebonas suorganizavo turistų grupes, vietinius žmones ir kalnų vadovus, viso apie 200 asmenų, ir pasiuntė ieškoti dingusio. Rugpiūčio 4 buvo iššauktas kariškas malūnsparnis iš Torino. Kartu skrido mons. V. Mincevičius, su kuriuo kun. Riaubūnas praleido toje vieloje vieną vasarą, ir stebėjo kalnus bei takus. Jokio pėdsako.

Kun. Riaubūno byla vietos policijoje atvira. Visą laiką bus stebima spylinkė. Rudenį, kai nukris medžių lapai ir atsiskleis jų pridengti užkampiai, gal bus galima užtikti kokius pėdsakus.

Apie kun. Riaubūno dingimą painformuotas jo brolis, gyvenęs Lietuvoj. Visi lietuvių saleziečių vasarvietėje jo palikti daiktai su lagaminu perduoti jo šeimininkei Hüttenfelde, pas kurią dingusis gyveno.

Kun. Jonas RIAUBŪNAS gimė 1926 birželio 3 Kazlų Rūdoje. Dar kūdikio amžiuje buvo nuvežtas į Kaišiadorius, kur tėvelis tarnavo pašto viršininku. Čia mokėsi pradžios mokykloje ir gimnazijoje, kurią baigė 1942, taigi tik 16 metų amžiaus. Įsirašė į Kauno universiteto technikos fakultetą, bet techniškieji mokslai nepatenkino. Apsisprendė tapti kunigu. Įstojo į Kauno kunigų seminariją, o 1944 rudenį atvyko į Bavarijos Eichstättą ir 2 semestrus studijavo filosofiją. 1945 rudenį nusiūstas į Romą. Šv. Grigaliaus popiežiškame universitete užbaigė filosofijos mokslus bakalauro ir teologiją licenciatu laipsniais. Kunigu iššvestas 1950 kovo 4. Vėliau tame pačiame universitete studijavo kanonų teisę ir įsigijo kitą licenciatu laipsnį. Tada ėmė kitus mokyti, pirmiausia itališkoje berniukų gimnazijoje Castel Gandolfe, dėstydamas tikybą. Tuo pačiu metu ruošėsi doktorato egzaminams. 1962 Vasario 16 gimnazijoje tragiškomis aplinkybėmis atsirado laisva kapeliono vieta, nes kun. dr. J. Navickas, darydamas pranešimą vizituojančiam prel. dr. L. Tulabai apie gimnazijos religinę būklę, parkrito ir tapo bekalbiu invalidu. Tai atsitiko sausio mėnesį. Naujo kapeliono nesurasta kelis mėnesius. Prel. Tulaba kreipėsi į kun. J. Riaubūną, prašydamas, kad bent laikinai sutiktų vykti į Vasario 16 gimnaziją, o netrukus galėsias grįžti Romon ir, ramiai gyvendamas Šv. Kazimiero kolegijoj, užbaigti savo doktoratą.

Į Romuvą atvyko 1962 po Velykų, nes tada kaip tik pavasarį prasidėdavo nauji mokslo metai. Vasario 16 gimnazijoje įsijungė į darbą ir niekas daugiau nė negalvojo, kad reikia ieškoti kito kapeliono, kad šis tik laikinis. Šalia tikybos kai kurį laiką dėstė dar lietuvių kalbą mažiesiems, istoriją ir lotynų kalbą įvairiose klasėse. 1962 rudenį, kun. dr. L. Groniui traukiantis iš direktoriaus pareigų, kun. Riaubūnas buvo kviečiamas jas perimti, tačiau griežtai atsisakė. Šiaip jau vienam ar kitam direktoriui kur nors ilgesniam laikui išvykus, sutikdavo jį pavaduoti. Paskiausia pavadavo dir. V. Natkevičių kai šis pernai lankėsi III Pasaulio lietuvių bendruomenės seime New Yorke. O ir direktoriams esant namuose, ne kartą pagelbėdavo mokyklos administravime, ypač kai mokslo metų pradžioje tenka sudaryti gan painų pamokų tvarkaraštį.

Kaip kapelionas ėjo pareigas uoliai ir išvalgiai. Jau iš prigimties apdovanotas švelniu ir nesmarkiu charakteriu, sugebėdavo suprasti tiek auklėtinių, tiek kolegų auklėtojų rūpesčius, nė vienam negailėdamas laiko, ramindamas besikarščiuojančius, skatindamas nusiviliančius, guosdamas besijaučiančius skriaudžiamais. Nebuvo konservatyvus, prisirišęs prie atgyvenusių išorinių formų, o visuomet pasiruošęs eiti su gyvenimo reikalavimais, atviras naujovėms, žinoma, saugodamas tai, kas esminga ir visuomet pastovu. Apsilankiusiam jo kukliame kambarėlyje, į akis krisdavo vienintelis turtas - daugybė knygų. Jos ten buvo ne papuošalui, o studijoms. Mėgo taip pat sielovados darbą, taip kad atostogų metu mielai talkindavo savo konfratrams. Dažnai jis būdavo sutinkamas belaiķas lietuviams pamaldas Schwetzingene ar Kaiserslauterne, betalkinąs kapelionui Stuttgarte ir kitur.

Nors iš prigimties ir ne veiklos žmogus, tačiau nevengė dalyvauti nė visuomeniškajame gyvenime. Kelerius pastaruosius metus leidosi išrenkamas į Romuvos LB apylinkės vadovybę. Gimnazijoje uoliai bendradarbiavo įvairiausiųose jos renginiuose, ar tai būtų tradicinė Kalėdų eglutė, ar koks suvažiavimas, ar išvyka. Ypač dažnai təkò jam lydėti meniškuosius gimnazijos ansamblius tokiose iškylose. Meniškųjų programų ruošėjai kun.Riaubūno patarimus labai vertino, o ne kartą jis būdavo priprašomas supinti poezijos ar prozos pyne, pav. kad ir Motinos dienos mirėjimui. Pynė pavykusi, tačiau retas kas žinojo, kas ją pynė, nes Riaubūnas nenorėjo garso.

Riaubūnų šeimoje augo 3 berniukai. Jonas buvo vyriausias. Du jaunesnieji yra Lietuvoje: vienas inžinierius, kitas mokytojas. Gyva taip pat mama, o tėvelis neseniai miręs.

Nėra ko kalbėti, koks didelis nuostolis Vokietijos lietuviams netekti tokio, palyginti, jauno, išsilavinusio ir uolaus darbuotojo. Oficialiai jis nėra miręs, o tik dingęs. Teliēka melstis, kad taip iš tikro būtų ir kad tuoj grįžtų sveikas. Tačiau...

Svečiai - lankytojai

Praeitą vasarą Romuvoje lankėsi: E.Stepas, BALFO direktorius iš Clevelando, inž.E.Petrušaitis ir kun.Br.Jurkšas iš Toronto, J.Kutra iš USA, Vl.Navickas iš San Francisco, vyr. skaut.M.Jonikienė ir Lietuvos evangelikų tarybos pirmininkas kun.Kostas Burbulys iš Čikagos, inž.Alfr.Pužarauskas iš Montrealio, E.Kidžiutė iš New Jersey (ji dirba firmoj BASF Ludwigshafene), Bogutienė iš Bonos (ruošiasi rašyti mokslinį darbą apie Vokietijos lietuvius), prof.Stadt Müller iš Müncheno, Vokietijos latvių veikėjas ir New Yorke leidžiamo laikraščio "Laiks" korespondentas dipl.teis.Šildė ir kiti. Visus svečius gimnazijos vadovybė nuoširdžiai priėmė, supažindino su gimnazija ir jos darbu. Daugelis lankytojų pasidarė nuotraukų

Naujojo bendrabučio statybai aukoj:

Alvina O.Sabanas, M.D., iš Čikagos 150,-- dol. ir M.Brakienė iš Berlyno 100,--DM.

Bendrabuč.statybos sąskaita: Deutsche Bank, Filiale Weinheim - Internatsbau, Litauisches Gymnasium Konto nr. 01/76719.

-- 0 --

A.a.Erdm.Simonaičio paminklui statyti aukoj:

Jonas Krištolaitis iš Clevelando - 25,--dol., per Fr.Šlenterį iš Bremeno - 199,40 DM, dr.P.Karvelis iš Baden Badeno - 50,--DM, M.Andrejaitis iš Obermendigo - 45,--DM, Adomas Midveris iš Geesthacht 10,--DM. ir Ew.Lukošaitis iš Dortmunds - 10,--DM.

Paminklas ~~buvo~~ atidengtas ir pašventintas per Simonaičio mirimo metines 1970 vasario 24.

I n f o r m a c i j o m s l e i s t i a u k o j o
XY iš Lübecko - 10,--DM. Ačiū.

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS leidėjas J. Kapočius sutiko lituanistinę enciklopedijos XV tomą Vokietijos lietuviams parduoti žymiai papiginta kaina - už 10,--dolerių. Kas norėtų šia proga pasinaudoti, teparašo Kr. valdybai.

--- 000 ---

Stuttgart - Vokietijos Lietuvių bendruomenės valdyba pasveikino Stuttgarto apylinkę, rugsėjo 14 minėjusią Bad Cannstatte 20 metų sukaktį.

Romuva - Rugsėjo 21 naujai išrinktoji Vokietijos Ateitininkų sen-draugių valdyba buvo susirinkusi posėdžio. Aptarti ateities veiklos planai ir pasiskirstyta pareigomis: pirmininkas - dr. J. Gri-nius, išdininkė - Irenė Natkevičienė ir sekretorius - kun. Br. Liubi-nas.

SĄSKRYDIS SU POKYLIU

VLB Jaunimo sekcija spalio 3-5 Hüttenfelde, gimnazijos patalpose ruošia buvusių Vasario 16 gimnaz. mokinių suvažiavimą. Programą prasidės penktadienį (X.3) vakare ir baigsis sekmadienį (X.5) po pietų.

Buvusieji šios gimnazijos auklėtiniai nuo 16 metų amžiaus kvie-čiami dalyvauti. Už keliones dalyviai turės patys susimokėti, bet maistas bus duotas dykai. Nakvynei viešbučiuose rengėjai pridės po 5,--DM už kiekvieną naktį. Norintieji galės pernaktvoti gimnazijos patalpose ant čiužinių, bet turį atsivežti savo paklodes.

Tenepraleidžia nė vienas šios vienartinės progos susitikti ir pa-bendrauti su draugais iš mokyklos laikų! Kadangi programoje numaty-tas pokylis, prašome visus atsivežti šventinius dražužius.

Registruokitės pas JS pirmininką kun. V. Damijonaitį
6079 Sprendlingen, Postfach 105. Iki pasimatymo Romuvoje!

Rengėjai

M i r u s i e j i

Mainz - Rugpiūčio 21 po sunkios ligos Rheinland-Pfalz'o universiteto klinikoje mirė dr. jur. Antanas B a r d a u s k a s . Palaidotas rug-piūčio 25 Wald Mainz-Mombach'o kapinėse. Laidojimo apeigas atliko kun. V. Kaleckas, asistuojant kun. J. Dėdinui. Laidotuvėse dalyvavo ve-lionio sūnus, atskridęs iš Cicero (JAV), VLB Mainz'o apylinkės na-riai, buvę tarnybos draugai iš Darmstadto, Schwetzingeno, Kaisers-lauterno ir Mainz'o. Be lietuvių su velioniu atsisveikino vokiečiai, vengrai, arabai.

A. Bardauskas buvo gimęs 1906 lapkričio 16 Kurtuvėnų valsč., Šiaulių apskr. Studijas baigė Vytauto Didž. Universitete Kaune. Buvo Neo-Li-tuania korporacijos narys, atsargos leitenantas, kriminalinės poli-cijos valdininkas. Į Vokietiją atvyko 1941 pradžioje. Tarnavo Wehr-machte, kariavo prieš sovietus Smolensko fronte.

Po karo Tūbingeno universitete gavo teisės daktaro laipsnį. Dirbo įvairiose amerikiečių žinybose. Dalyvavo lietuviškoje veikloje, pri-klausė VLB Mainz'o apylinkėi. Dėl ligos š. m. pradžioje pasitraukė iš tarnybos. Gydėsi įvairiose ligoninėse. Liepos 25 išėjo iš ligoninės pilnas vilčių, nenujausdamas, kad nebeliko nė mėnesio laiko iki iš-keliavimo amžinybėn.

L i e t u v i ų k a r i ų k a p a i

A. Makutėnas praneša, kad Andernacho karių kapinėse palaidoti šie buv. vokiečių kariai, sąrašuose atžymėti kaip lietuviai:

- Antanus S t a n k u s , gimęs 1909.VII.20. Salan'uose, miręs 1945.XII.
 - Joseph K a l e u s k a s , " 1915.VIII.28, miręs 1945.VIII.6
 - Alexander S a s c j s , " 1925.XII.10 " 1945.VIII.4
 - Boleslav K o b a i t i s , " 1907.XI.13 Rygoje, " 1945.VIII.11
- Aiškliai matyti, jog vardai ir dauguma pavardžių iškraipyti, tačiau artimieji dar galėtų juos atpažinti.